

วัดแม่นางปลื้ม เดิมชาวบ้านเรียกว่า " วัดนางปลื้ม" หรือ "วัดสมปลื้ม" ส้นนิษฐานว่าสร้างขึ้นประมาณ พ.ศ.1920 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น พอสร้างเสร็จก็เป็นวัดร้าง ต่อมาสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ก็มาบูรณะ วัดนี้ให้กับแม่ปลื้ม

วันวลิต หรือเยเรเมียส ฟาน ฟลีต พ่อค้าชาวเนเธอร์แลนด์ ของ บริษัทดัตช์อีสต์อินเดียได้เขียนบันทึกเอาไว้ หลังจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เสด็จสวรรคต ประมาณ 50 ปี มาแล้ว ต่อมาหม่อมราชวงศ์ศึกฤทธิ์ ปราโมช ได้นำมาถ่ายทอดเป็นหนังสือไทยว่า

แม่ปลื้มเป็นชาวบ้านธรรมดา อยู่ริมน้ำชานเมืองพระนครคนเดียวไม่มี
ลูกหลาน วันหนึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เสด็จพายเรื่อมาแต่พระองค์เดียว
ท่ามกลางสายฝน เมื่อเสด็จมาถึงเห็นกระท่อมยังมีแสงตะเกียงอยู่ เวลานั้นค่ำแล้ว
พระองค์จึงได้แวะขึ้นมาในกระท่อม เมื่อแม่ปลื้มเห็นชายฉกรรจ์เสื้อผ้าเปียก
เดินขึ้นมา จึงได้กล่าวเชื้อเชิญต้อนรับด้วยความมีน้ำใจ แต่พระองค์ท่าน
เสียงดังตามบุคลิกของนักรบชายชาตรี แม่ปลื้มจึงได้กล่าวเตือนว่า ลูกเอ๋ย
เจ้าอย่าเสียงดังนักเลย เวลานี้ค่ำมากแล้ว เดี๋ยวพระเจ้าแผ่นดินท่าน
ทรงได้ยินจะโกรธเอา พระองค์กลับตรัสด้วยเสียงดังว่า ข้าอยากดื่ม
น้ำจัณฑ์ ข้าเปียกฝน ข้าหนาว อยากได้น้ำจัณฑ์ให้ร่างกายอบอุ่นพลัน
แม่ปลื้มยิ่งตกใจมากขึ้นอีก เพราะว่าวันนี้เป็นวันพระ แม่ปลื้มได้กล่าวว่า
ถ้าจะดื่มจริง ๆ เจ้าต้องสัญญาไม่ให้เรื่องแพร่งพราย เด๋ยวพระเจ้าแผ่นดิน
รู้จะอันตราย พระองค์รับปาก แม่ปลื้มจึงได้หยิบน้ำจัณฑ์ให้กิน พระองค์ได้
เสด็จประทับค้างคืนที่บ้านแม่ปลื้มก่อนจะเสด็จกลับวังในตอนเช้า

ต่อมาพระองค์ได้จัดขบวนมารับแม่ปลื้มไปเลี้ยงในวัง ด้วยความที่แม่ปลื้มเป็นคนมีเมตตา จงรักภักดีต่อ พระมหากษัตริย์ หลังจากแม่ปลื้มได้เสียชีวิตลง สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้จัดงานศพให้อย่างสมเกียรติ ต่อมาพระองค์จึงได้บูรณะวัดให้แม่ปลื้ม ซึ่งเป็นวัดร้างอยู่ ให้นามว่า วัดแม่นางปลื้ม ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับตลาดหัวรอ ในปัจจุบัน

สำหรับวัดแม่นางปลื้ม เคยเป็นที่ตั้งของค่ายพม่าในสมัยก่อนเสียกรุงศรีอยุธยาปี พ.ศ. 2310 ชาวบ้าน เรียกกันว่า "โคกพม่า" ปัจจุบันไม่เห็นร่องรอยของเนินค่ายแล้ว วัดนี้เป็นวัดหนึ่งที่มิได้ถูกทำลายเหมือนวัดอื่น ๆ ในพระนครศรีอยุธยา จึงยังปรากฏโบราณสถานสำคัญต่างๆให้ชม อาทิ เจดีย์ทรงระฆังมีสิงห์ล้อมรอบ ซึ่งสร้าง เป็นประธานของวัด สร้างอยู่บนฐานสูง ฐานล่างตั้งสิงห์ปูนปั้นล้อมรอบ ลักษณะเป็นฐานบัว ประดับด้วยบัว ลูกฟัก ลวดบัวแบบนี้สืบทอดมาจากศิลปะเขมร-ลพบุรี นิยมอยู่ในศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยา

นอกจากนี้ยังมี หลวงพ่อขาว หรือ พระพุทธนิมิตมงคลศรีรัตนไตร เป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์ ผู้คน จำนวนมากมาสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล

ทั้งนี้ เจดีย์ วิหารและองค์หลวงพ่อขาว ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์จากกรมศิลปากร เมื่อปี 2543 จึงดูโดดเด่น และสง่างามมาจนทุกวันนี้

